

TØNDER – NOGET MÅTTE GØRES

Mindre bykirkegård, Sønderjylland

Omkring 100 begravelser om året, heraf omkring 30 kistebegravelser

Fem årsværk, betjener et sogn

Udviklingsplan indeholdt i driftsplan fra 2004, egentlig udviklingsplan udarbejdet 2010, Handlingsplan for fem år udarbejdet i 2013.

Udviklingsplanen for Tønder Kirkegård i Sønderjylland giver et overblik over udfordringer og løsningsstrategier for en mindre bykirkegård, der er under omdannelse fra en situation med et overskud af kistegravsteder, forvokset beplantning og behov for nye gravstedformer.

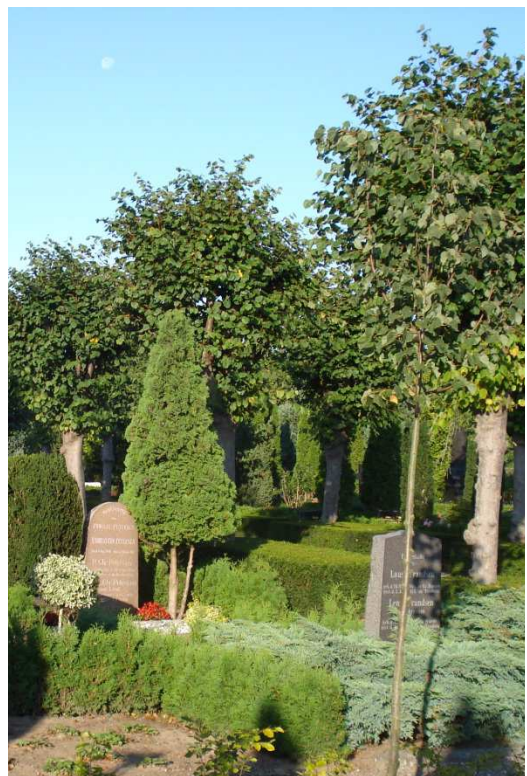
Erfaringen fra Tønder er at udviklingsplanen giver det nødvendige overblik for at kunne prioritere og planlægge de konkrete tiltag på kirkegården. Sammen med handlingsplanen og plejeplanen giver udviklingsplanen menighedsråd og kirkegårdsleder de nødvendige muligheder for at træffe gode beslutninger.

Kistegrave og hule træer

I 2004 har Tønder Kirkegård mange ledige kistegravsteder, efterspørgsel efter urnegravsteder og en beplantning, der ikke har været taget tilstrækkelig stilling til. Derfor udarbejder ledelsen på Tønder Kirkegård en statusrapport, som også anviser retningen kirkegården, dens bygninger og maskiner skal udvikles i gennem en række prioriterede tiltag. I 2010 udarbejder kirkegårdsledelsen en egentlig udviklingsplan for selve kirkegården hvor målsætning og strategier behandles mere fokuseret. Udviklingsplanen blev i 2013 suppleret med en handleplan, som konkretiserer udviklingsplanens strategier i tiltag indenfor en femårsperiode.

Overblik og detalje

Udviklingsplanen bygger på en grundig analyse af både gravstedudbud på kirkegården, begravelsesstatistikken for de foregående år samt prognoser for udviklingen i dødstallet. Men der lægges også vægt på at gennemgå kirkegårdens tilstand overordnet og område for område med vægt på problemer og værdier og en vurdering af hidtidige tiltag. Herudover formuleres de overordnede målsætninger for kirkegården, strategier for kirkegårdens omdannelse og planer for tiltag de første år efter udarbejdelsen af udviklingsplanen.

Tønder kirkegård, den gamle afdeling. Foto Christian Kjøller

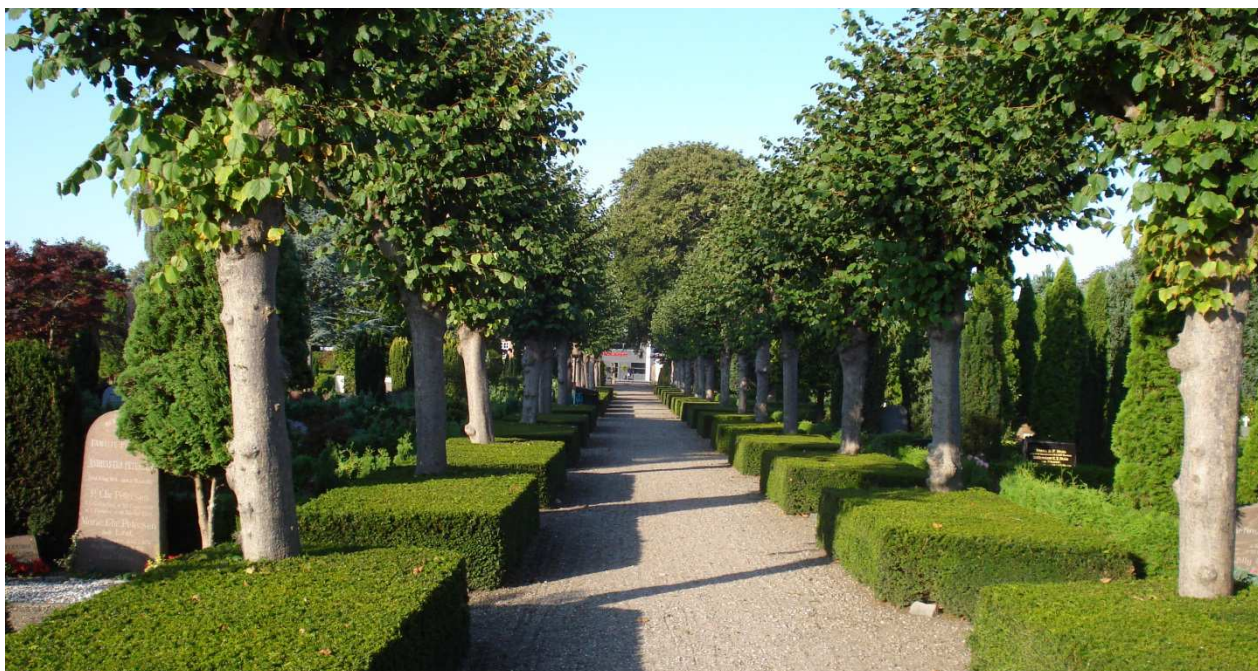
Efterfølgende blev udviklingsplanen vedtaget i både menighedsråd og provstiuvalg. Hermed bliver planerne forankret og der er en fælles forventning om hvad der skal ske på kirkegården. Vedtagelsen

sikrer også at de tiltag der er beskrevet i udviklingsplanen er godkendt. Det letter administrationen at der ikke skal søges om tilladelse hver gang der skal fældes et træ som konsekvens af den vedtagne udskiftning af alleer.

Gør det konkret

Udviklingsplanen er allerede i 2013 blevet fulgt op af en handlingsplan, hvor udviklingsplanens overordnede strategier bliver omsat til en plan for konkrete tiltag. Handlingsplanen bliver dermed bindeleddet til det konkrete arbejde på kirkegården. I forbindelse med handlingsplanen kan indsatsen prioriteres i forhold til behov og ressourcer. Efter hånden er mange af tiltagene i udviklingsplanen sat i værk, men kirkegårdsleder Jørn Skov understreger at udviklingsplanens strategiske overvejelser stadig også er vigtige efter gennemførelsen. Det er en klar fordel at de små ændringer og tiltag der altid sker på en kirkegård stemmer over ens med det vi overordnet vil med kirkegården.

Udviklingsplanen er et uundværligt redskab til at synliggøre den nødvendige indsats for at opretholde kirkegården som en værdig og tidssvarende begravelsesplads med et fornuftigt ressourceforbrug.

Alleen på den gamle kirkegård i Tønder. Foto Christian Kjøller

Kilder

Udviklingsplanen for Tønder ([link](#))

Samtale med kirkegårdsleder Jørn Skov